

tel. 42 633 99 72
42 611 66 60
fax 42 633 83 89

ul. Siewna 13A
94-250 Łódź

wi-lodz@piorin.gov.pl

piorin.gov.pl

Łódź, 31 stycznia 2025 r.

DORiN.7125.10.2025

**Prezydenci Miast
Wójtowie
Burmistrzowie**

Szanowni Państwo,

W 2024 r. w przestrzeni publicznej pojawiły się informacje o śmiertelnych zatruciach dzieci i dorosłych do których przyczyniło się niewłaściwe stosowanie środków ochrony roślin zawierających fosforek glinu lub magnezu.

Użycie takich środków ochrony roślin, służących do fumigacji jest prawnie ściśle uregulowane ze względu na ich wysoką toksyczność i potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzi oraz środowiska. Preparaty z fosforem glinu/magnezu to środki owadobójcze i gryzoniobójcze w formie pastylek emitujących gaz (fosforowodór) w obecności wilgoci atmosferycznej. Dawka 500-700 mg/m³ fosforowodoru może spowodować już w ciągu 30 minut zgon. Popularne preparaty w jednej pastylce o wadze 0,6 g wydzielają 200 mg fosforowodoru. Objawami zatrucia są między innymi uczucie ucisku w klatce piersiowej, nudności, bóle i zawroty głowy oraz omdlenia. W przypadku podejrzenia zatrucia należy jak najszybciej skontaktować się z lekarzem i poinformować o zaistniałej sytuacji (pokazać etykietę stosowanego środka). Ponadto fosforowodór jest gazem łatwopalnym i bardzo toksycznym dla zwierząt domowych i dzikich. Tak działające preparaty przeznaczone są głównie do fumigacji/dezynsekcji ziarna zbóż w magazynach, przechowalniach, w komorach elewatorów, w silosach, na barkach, w ładowniach statków oraz kontenerach. Etykiety niektórych z nich dopuszczają zastosowanie tych preparatów celem ograniczenia populacji karczownika i kreta, ale tylko i wyłącznie przez użytkowników profesjonalnych, którzy ukończyli szkolenie w zakresie stosowania środków ochrony roślin metodą fumigacji, z zachowaniem ścisłych zasad bezpieczeństwa i zgodnie z etykietą.

Dotychczasowe działania Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w zakresie nadzoru nad obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin potwierdzają, że zakupu środków ochrony roślin przeznaczonych do fumigacji dokonują **osoby nieuprawnione, nieposiadające stosownych kwalifikacji**, które nie są świadome zagrożeń, jakie mogą stwarzać tego rodzaju preparaty. Jest to bardzo niepokojące zjawisko, zważywszy na fakt tragicznych wydarzeń, wzmiankowanych powyżej. Na dzień dzisiejszy WIORiN w Łodzi jest w posiadaniu informacji o **ponad 6 000** podmiotów z terenu naszego województwa, które, drogą najczęściej

internetową, nabyły takie preparaty. Podmioty, które zakupiły te środki, to głównie **osoby fizyczne (użytkownicy nieprofesjonalni, amatorzy, działkowcy)**, zainteresowane zwalczaniem populacji kreta w swoich ogródkach bądź zwalczaniem gryzoni w gospodarstwach domowych. Zdarzyły się także przypadki zakupu i zastosowania preparatu m.in. do fumigacji ramek pszczelarskich bądź pozbycia się korników w starych domach lub meblach. Zastosowania te nie są zgodne z przeznaczeniem tych preparatów, określonym przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w stosownych, wymaganych prawem, zezwoleniach dopuszczających je do obrotu i stosowania. Inspekcja próbuje dotrzeć do wszystkich osób, które nabyły produkty z fosforem glinu/magnezu w sposób nieuprawniony (bez przeszkolenia uprawniającego do nabycia) i/lub zastosowały takie preparaty (bez przeszkolenia uprawniającego do stosowania) celem zminimalizowania ryzyka niewłaściwego użycia takich produktów przez osoby nieuprawnione i niezorientowane w temacie zagrożeń generowanych przez uwalnianie się pod wpływem wilgoci atmosferycznej trujący, nawet śmiertelnie, gaz – fosforowodór. W przedmiotowym zakresie WIORiN w Łodzi przeprowadził na terenie woj. łódzkiego akcję informacyjną. Opracowaliśmy plakaty i broszury (6 tys. szt.) dla użytkowników tych środków informujące o prawnych uwarunkowaniach używania tych produktów i o zagrożeniach, które mogą zaistnieć przy niewłaściwym obchodzeniu się z nimi. Materiały przekazaliśmy do wszystkich punktów obrotu środkami ochrony, jednostek szkoleniowych i Stacji Kontroli Opryskiwaczy, szkół rolniczych, urzędów gmin i miast, starostw oraz sołectw. Dotarliśmy z plakatami do wszystkich innych miejsc, w których mogą znajdować się osoby, które w sposób nieuprawniony nabyły produkty z fosforem glinu/magnezu. Zainteresowaliśmy również tematem Okręg Łódzki Polskiego Związku Działkowców. Stosowne informacje zamieściliśmy na stronie internetowej naszego Inspektoratu oraz na wszystkich stronach internetowych „Nasze Miasto” woj. łódzkiego. Wszystkim zainteresowanym osobom, które zgłosiły się z prośbą o informacje udzieliliśmy oczekiwanej pomocy, głównie w temacie firm utylizujących takie produkty.

Inspekcja nadzoruje również przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność regulowaną w zakresie wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin, w tym dla użytkowników profesjonalnych, pod kątem sprzedaży środków z fosforem glinu/magnezu. Przedsiębiorcy mają obowiązek zbywania takich środków ochrony roślin tylko osobom przeszkolonym. Sprzedaż osobom nieuprawnionym podlega określonym w przepisach prawa sankcjom.

Aktualnie, wszystkie aspekty przedstawionego problemu próbujemy objąć właściwym nadzorem w celu podjęcia wszelkich działań zapobiegających kolejnym tragediom. W tym też celu zainteresowaliśmy omawianą kwestią Wojewodę Łódzkiego, Marszałka Województwa Łódzkiego oraz Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Łodzi.

Tym pismem, proszę Państwa o uwagę w przedmiocie posiadania przez mieszkańców naszych miast i gmin, zakupionych w sposób nieuprawniony, środków ochrony roślin z fosforem glinu/magnezu. Posiadanie takich produktów w mieszkaniach, na działkach, w warunkach niezgodnych ze wskazaniem etykiety-instrukcji tych środków, stanowi realne zagrożenie dla ich posiadaczy i osób im najbliższych jak również dla lokalnej społeczności i najbliższego środowiska. Aby właściwie zarządzać ryzykiem którego źródłem są takie produkty, ich posiadacze (mieszkańcy naszych miast i gmin) muszą mieć prosty dostęp do miejsc, w których będzie możliwa bezpieczna, zgodna z prawem, utylizacja takich środków ochrony roślin. Znaczna część nabywców takich produktów, po przeczytaniu etykiety i uzyskaniu informacji na temat zagrożeń, nie zastosowała produktu, a szuka możliwości oddania takiego opakowania z niebezpieczną zawartością do bezpiecznej utylizacji. Z naszej wiedzy wynika, że większość

PSZOK-ów nie przyjmuje odpadów o kodzie 20 01 19*. Mieszkańcy w większości miast i gmin naszego województwa mają w tym obszarze duży problem. Zgłaszają brak możliwości utylizacji takich środków do właściwych miejscowo Oddziałów WIORiN w Łodzi. Inspekcja w tym temacie nie ma jednak żadnych kompetencji. Wydaje się, że delegacje w tym obszarze wynikają z art. 3 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz. 399 z późn. zm.).

Tym pismem proszę o podjęcie rozwiązania tej zasadniczej, w obliczu ujawnionych wyżej zagrożeń, kwestii. Pozostawienie u posiadaczy tych produktów może realnie zagrażać bezpieczeństwu nas wszystkich. Brak wskazania miejsc bezpiecznego odbioru takich odpadów i ich utylizacji może skutkować wrzucaniem ich do pojemników przeznaczonych do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz pojemników na odpady zmieszane. Takie środki ochrony roślin wymagają profesjonalnej utylizacji. Nie mogą znaleźć się w miejscach ogólnie dostępnych i narażać przypadkowe osoby na kontakt ze śmiertelnym zagrożeniem.

Wszyscy musimy dołożyć wszelkich starań aby nie dopuścić do sytuacji, które może zrodzić frustracja mieszkańców, których potrzeby nie są we właściwy sposób zapewnione. Na dziś, tą potrzebą jest umożliwienie wszystkim posiadaczom takich produktów bezpiecznego, możliwie szybkiego i prostego dostępu do właściwej utylizacji posiadanych opakowań z niebezpieczną zawartością. Środki ochrony roślin do fumigacji, których opakowania zostały otwarte lub nie są szczelne stanowią ryzyko wydobywania się z nich fosforowodoru i mogą stać się źródłem realnego zagrożenia utraty zdrowia i życia dla osób mających z nimi kontakt. Należy zrobić wszystko, aby do takich sytuacji nie doszło. Wydaje się, że bez Państwa udziału nie uda się rozwiązanie tej kwestii.

Życie ludzkie jest dobrem najcenniejszym, zatem we wspólnym interesie nas wszystkich, nie dopuścimy do zagrożeń, jakie mogą potencjalnie stwarzać fumiganty w rękach nieuprawnionych osób.

Pozostaję do Państwa dyspozycji w przypadku wszelkich pytań dotyczących omawianej sprawy.

Włodzimierz Małecki

Łódzki Wojewódzki Inspektor Ochrony
Roślin i Nasiennictwa w Łodzi

Dokument został podpisany elektronicznie i do jego
weryfikacji należy użyć odpowiedniego
oprogramowania